

Aan de leden van de Raadscommissie Samenleving van de gemeente Haarlem

OPOH

Datum 29-03-2008

Onderwerp Instemming GMR intentiebesluit bestuurlijke verzelfstandiging.
Afschrift aan Bestuurscommissie OPOH;
Mevr. A.B. Zandbergen MBA, algemeen directeur

Ons kenmerk

Geachte Raadsleden,

conform de besluiten in de Nota van B&W van 9 oktober 2007 is het intentiebesluit Verzelfstandiging bestuur openbaar onderwijs door de Bestuurscommissie voor advies voorgelegd aan de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad OPOH (verder te noemen GMR). Hierbij doe ik u toekomen de reactie van de GMR op het intentiebesluit. De kern van de reactie is als volgt:

De GMR stemt in met

- het intentiebesluit om op 1 augustus 2008 het bevoegd gezag over het primair onderwijs over te dragen aan een nieuw op te richten zelfstandig rechtspersoon onder gelijktijdige intrekking van de verordening m.b.t. de Bestuurscommissie
- de bij het intentiebesluit aangegeven uitgangspunten en randvoorwaarden
- het bij het intentiebesluit gevoegde onderzoeksprogramma

De GMR heeft de volgende zorgpunten, te weten:

- 1 behoud van identiteit van het Openbaar onderwijs
- 2 de geplande bezuinigingen op de administratieve ondersteuning
- 3 de gevolgen van bezuinigingen voor bestuur en ambitie
- 4 kwaliteit en capaciteit in het primaire werkproces (het onderwijs zelf)
- 5 realistische en op lange termijn werkbare financiële regeling vooral voor onderhoud en exploitatie van schoolgebouwen.

De GMR behoudt zich nadrukkelijk het recht voor in een definitief stadium een positief dan wel negatief advies uit te brengen, mede afhankelijk van de zorgvuldigheid waarmee met deze punten wordt omgegaan.

Positie GMR

De GMR verwacht op haar vijf zorgpunten heldere antwoorden, die zijn te verwerken in het pakket aan afspraken. De instemming van de GMR met het Intentiebesluit is

dus nog geenszins een impliciete instemming met de eventuele verzelfstandiging. Deze instemming hangt af van de resultaten van de bij het intentiebesluit aangekondigde onderzoeken (o.a. ten aanzien van de managementstructuur), en van de kwaliteit en de transparantie van het hele pakket aan afspraken.

Openbaar Onderwijs en de afstoting OSK

De door de gemeente beoogde afstoting van de administratieve ondersteuning (OSK) dient los gezien te worden van de verzelfstandiging OPOH. De afstoting kan zeer goed ook geheel los daarvan worden gerealiseerd, waardoor een zuivere rolverdeling kan worden behouden. Het leggen van de koppeling tussen verzelfstandiging OPOH en afstoting OSK scheidt een eventuele verzelfstandigde organisatie op met een a priori onnodig personeelsprobleem.

Openbaar Onderwijs en Gemeente

De actualiteit brengt mij ertoe nog het volgende toe te lichten. De gemeente blijft ook na een eventuele verzelfstandiging verantwoordelijk voor goed onderwijs en (conform de Grondwet) in het bijzonder voor Openbaar Onderwijs. De recente crises rond huisvesting, zowel in het Openbaar Primair Onderwijs (Zuidwester, Peppelaar, De Kring) als bij het Voortgezet Onderwijs (de lotingsproblemen door ruimtegebrek), tonen aan dat de gemeente zich in de ogen van haar burgers niet kan verbergen achter een formeel neutrale positie.

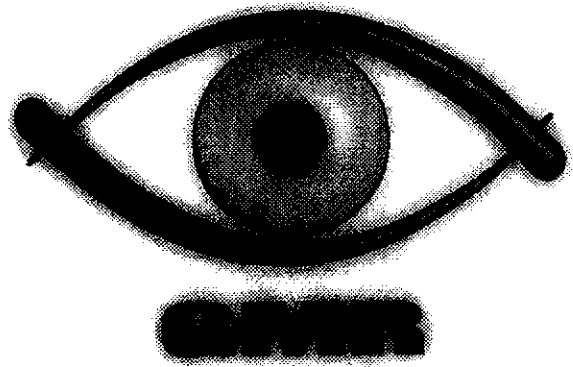
Het oordeel van de GMR is dat een eventuele, door de gemeente gewenste, verzelfstandiging van het Openbaar Primair Onderwijs Haarlem niet bijdraagt aan de voorzieningen voor of kwaliteit van het openbaar onderwijs,

Hoogachtend,
namens de GMR,

ir E. Tenkink

Voorzitter Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad OPOH

Aan de Bestuurscommissie

OPOH

Behandeld door	GMR	Datum	14-01-2008
Onderwerp	Instemming GMR intentiebesluit bestuurlijke verzelfstandiging.	Ons kenmerk	2007//04/AD/GMR
Afschrift aan	Mevr. A.B. Zandbergen MBA, algemeen directeur		

Geacht bestuur,

Op uw verzoek d.d. 7 november 2007 geeft de GMR van het Openbaar Primair Onderwijs Haarlem de volgende reactie op het intentiebesluit m.b.t de bestuurlijke verzelfstandiging.

De GMR stemt in met

- het intentiebesluit om op 1 augustus 2008 het bevoegd gezag over het primair onderwijs over te dragen aan een nieuw op te richten zelfstandig rechtspersoon onder gelijktijdige intrekking van de verordening m.b.t. de Bestuurscommissie
- de bij het intentiebesluit aangegeven uitgangspunten en randvoorwaarden
- het bij het intentiebesluit gevoegde onderzoeksprogramma

De GMR heeft de volgende zorgpunten, te weten

- 1 behoud van identiteit van het Openbaar onderwijs
- 2 de geplande bezuinigingen op de administratieve ondersteuning
- 3 de gevolgen van bezuinigingen voor bestuur en ambitie
- 4 kwaliteit en capaciteit in het primaire werkproces (het onderwijs zelf)
- 5 realistische en op lange termijn werkbare financiële regeling vooral tav onderhoud en exploitatie van schoolgebouwen.

De GMR behoudt zich nadrukkelijk het recht voor in definitief stadium een positief dan wel negatief advies uit te brengen, mede afhankelijk van de zorgvuldigheid waarop met deze punten wordt omgegaan.

Zorgpunten

De voorgenomen verzelfstandiging OPOH betreft in principe een juridische activiteit, die op zichzelf nauwelijks operationele gevolgen heeft voor onderwijs en personeel. De voorgenomen verzelfstandiging gaat echter gepaard met een aantal gerelateerde en complexe zaken. Daarvan is voor 'derden' niet altijd duidelijk welk probleem bij

welke oplossing hoort. De GMR onderscheidt daarin de volgende zorgpunten, te weten

- 1) behoud van identiteit van het Openbaar onderwijs
- 2) de geplande bezuinigingen op de administratieve ondersteuning
- 3) de gevolgen van bezuinigingen voor bestuur en ambitie
- 4) kwaliteit en capaciteit in het primaire werkproces (het onderwijs zelf)
- 5) realistische, en op lange termijn verantwoorde, financiële regeling voor onderhoud en exploitatie van schoolgebouwen.

1) Behoud van identiteit van het Openbaar onderwijs

De principiële gelijkschakeling van alle denominaties voor de overheid is een belangrijke overweging van de hele (landelijke) verzelfstandigingsoperatie. Voor het Openbaar onderwijs had de overheid een aparte positie, vaak aangeduid met de negatieve connotatie "twee petten".

De vraag is wie na verzelfstandiging de hoeder wordt van het 'openbare' gedachtengoed, als omwille van de gelijkheid deze aparte positie tot een minimum zal worden teruggebracht?

Voor de andere denominaties (Katholiek, Protestants-Christelijk, e.a.) is duidelijk vanuit welke maatschappelijke organisatie of stroming deze worden gesteund, vaak ook in financiële zin. Voor het Openbaar Onderwijs is zo'n maatschappelijke steun niet georganiseerd. De Grondwet geeft wel enige waarborg, maar die is qua inhoud en financieel minimaal. De nieuwe Stichting biedt o.i. een te beperkte draagvlak.

Daarenboven hebben scholen van het Openbaar Onderwijs een principiële plicht om iedere leerling toe te laten, een plicht die andere denominaties niet hebben. Is gelijkheid dan ook echt gelijk?

- De GMR is van mening dat in de statuten van de nieuwe Stichting (tezamen met andere Stichtingen in het Openbaar Onderwijs) nadrukkelijk wordt aangegeven wat de identiteit van het openbaar onderwijs inhoudt en hoe de identiteit wordt behouden.

- De GMR verwacht dat de plicht om alle leerlingen toe te laten tot uitdrukking wordt gebracht in extra financiële steun vanuit de overheid, vergeleken met alle scholen die zo'n plicht niet op zich willen of kunnen nemen.

2) De geplande bezuinigingen op de administratieve ondersteuning en bestuur

Geheel los van de verzelfstandiging is er de gemeentelijke wens tot bezuiniging op de bestuurlijke en administratieve kosten (ABB gelden). Alleen de rijksbijdrage voor ABB gelden zal resteren. Het komt erop neer dat de kosten voor bestuur en administratieve inrichting met ca een factor 3 moeten worden teruggebracht. Ook als er geen verzelfstandiging plaatsvindt.

De koppeling bezuiniging – verzelfstandiging wordt gelegd doordat met de verzelfstandiging een beroep op de zogenoemde 'bruidschatregeling' kan worden gedaan. Daarmee kan dan snel de gemeentelijke bijdrage aan de ABB-post worden teruggebracht, omdat dan (tijdelijk) extra rijksmiddelen kunnen worden aangewend. Verder wordt door de verzelfstandiging de verantwoordelijkheid voor een nette bezuinigingsoperatie afgewenteld op de nieuwe Stichting, terwijl de gemeente de bezuiniging nastreeft.

- De GMR constateert dat de bezuinigingsoperatie ook los van de verzelfstandiging kan plaatsvinden als de gemeente de (door haar gewenste) bezuinigingsoperatie bekostigt. Voor het overnemen van deze sociale

verantwoordelijkheid dienen afdoende middelen beschikbaar te worden gesteld.

Na vijf jaar valt de bekostiging voor administratie en bestuur (door de 'bruidschat') dus definitief weg. In korte tijd dient dus scherp te worden gezien welke taken dan wegvallen en hoe efficiency kan worden vergroot. Wordt dat immers niet goed geregeld dan wordt de nieuwe Stichting op korte termijn geconfronteerd met een groot sociaal, organisatorisch en/of financieel probleem!

- De GMR verzoekt dat in het onderzoeksprogramma een bezuinigingsaanpak expliciet en geloofwaardig wordt onderbouwd. In het bijzonder dient aangegeven te worden welke taken dan niet meer kunnen worden vervuld.

3) De gevolgen van bezuinigingen voor bestuur en ambitie

De bezuiniging betreft in hoge mate ook de managementstructuur en de management ambities.

Managementstructuur

Een belangrijke overweging die bij de besluitvorming van de GMR een rol speelt, is dat de evaluatie van de integrale managementlijn deel uitmaakt van de agenda van de projectgroep Verzelfstandiging. Zowel de GMR als het voormalig DGO hebben bij voortduring gewezen op het feit dat er een objectieve evaluatie zou plaatsvinden, liefst door buitenstaanders of een extern bureau.

- De GMR constateert met grote instemming dat de managementstructuur in het onderzoeksprogramma onder punt 4 en 5 opnieuw aandacht krijgt en verwacht dat de nieuwe Stichtingsstructuur op onafhankelijke wijze wordt gezien.

Management ambities

De GMR heeft in de afgelopen jaren herhaaldelijk aangegeven dat de ambities (zoals in het Activiteitenplan vorm krijgt) te hoog liggen om met de huidige organisatie in de aangegeven tijd te realiseren. Vanuit het onderwijsveld verneemt de GMR voortdurend klachten dat er aan het lesgeven steeds meer tijd wordt onttrokken voor administratieve en bestuursondersteunende taken. De aangegeven bezuinigingen op ABB zullen per definitie deze druk op de personeelslaag (nodig voor onderwijs) onder het 'bovenschoolse' bestuur zeer fors doen toenemen.

- De GMR verzoekt aan te geven a) welke ABB - taken verdwijnen, b) welke ambities (anders dan de basis: lesgeven) worden getemporeerd.

4) Kwaliteit en capaciteit in het primaire werkproces (het onderwijs zelf)

In het onderzoeksprogramma onder Onderwijsgerelateerde thema's mist de GMR onderzoek naar de directe gevolgen voor het onderwijs, met name van de met de verzelfstandiging gepaard gaande bezuiniging.

- De GMR is bezorgd dat de bezuinigingen gevolgen zullen hebben voor het primaire proces en wil onderbouwd zien

a) welke 'bovenschoolse' taken naar de schoolbesturen worden overgeheveld? b) welke gevolgen deze extra capaciteitsvraag aan de schoolbesturen heeft voor onderwijs en onderwijspersoneel op de scholen zelf?

5) Realistische, en op lange termijn verantwoorde, financiële regeling voor onderhoud en exploitatie van schoolgebouwen.

De GMR constateert met instemming dat veel aandacht wordt gegeven aan de financiële gevolgen en huisvestingsbeleid. De Stichting krijgt op de lange termijn een zware eigen verantwoordelijkheid, want die kan niet langer een hand ophouden bij de overheid. De GMR heeft uiteraard alle vertrouwen in de bekwaamheid van betrokken ambtenaren, maar is er toch niet gerust op dat de 'nulmeting' en de financiële gevolgen op een 'commerciele basis' adequaat worden doordacht.

- De GMR verzoekt om een onafhankelijk en marktconforme analyse van de financiële en huisvestingssituatie.

Aldus vastgesteld in de GMR vergadering van 14-01-2008.

Hoogachtend,
namens de GMR,

E. Tenkink